

Menedzsment műszakiaknak

Szerk.: Kocsis József

Műszaki Kiadó, 1994. 3. kiadás.

Mindenből egy keveset... talán leginkább ezzel a bevezető mondatlall lehetne jellemezni a Budapesti Műszaki Egyetem Ipari Menedzsment és Vállalkozásgazdaságtan Tanszék oktatói kollektívája tollából – Kocsis József szerkesztésében – ez évben harmadik kiadásban is megjelenő „Menedzsment műszakiaknak” című könyvet.

A kötet megjelenése a Műszaki könyvkiadó és a Munkaügyi Minisztérium jó együttműködését dicséri.

A mintegy öt ív terjedelemben megjelenő munkát 37 különféle, a mondanivalót jól illusztráló ábra teszi sikeressé és teljessé. Szerzőinek száma sem csekély, tizenhárom szerző – az Ipari Menedzsment és Vállalkozásgazdaságtan Tanszék csaknem teljes oktatói stábjába – vett részt a munkában.

Napjainkban, amikor a könyvkiadás, különösképpen a szakkönyvkiadás általános válsága tapasztalható, elgondolkodtató és egyben örvendetes tény, hogy az 1993-as első kiadása óta a kötet ez évben harmadszor is kiadásra kerülhetett, s ezzel elérte a 25–30 ezres példányszámot.

Vajon minek tulajdonítható a Menedzsment műszakiaknak című könyv sikere?!

Vélhetően leginkább annak a pragmatikus megközelítésnek, amely ugyan nélkülözi a téma

tudományos kifejtését, a vonatkozó elméletek leírását, sőt az ilyen fajsúlyú és igényű szakmai könyvektől jogosan elvárt irodalmi hivatkozásokat is, viszont cserébe igen hasznos és könnyen emészthető stílusú – a menedzser funkciók és tevékenység valamennyi fontos mozzanatát tartalmazó – ismeretanyagot kínál.

A könyv nem mélyed el a menedzsment-tevékenység szakmai és tartalmi tevékenységbeli részleteiben, inkább általános áttekintést ad, Mindamellett azonban nemcsak általában az érdeklődés felkeltésére alkalmas, de arra is – mivel jól, ésszerű arányok mentén érzékelteti a szakma mélységeit –, hogy az olvasót szakmai irányultságának megfelelően a részkérdések további, elmélyültebb tanulmányozására ösztönözze.

A könyv három fő fejezetre tagozódik. E fejezetek között megtalálhatók a hagyományos menedzsmentfunkciók és -funkciók (pl. vezetői és beosztottak kapcsolatai, problémakezelés, döntés, szervezeti működés és formák, termelésmenedzsment) mellett a menedzsment újabb szakterületei és módszerei (pl. változásmenedzsment, minőségmenedzsment).

A könyv külön érdeme a helyes és célszerű arányokról gondoskodó szerkesztés, ami nemcsak a tizenhárom különböző szerző különböző stílusú munkájának egységes, zökkenőmentes olvasmányossá válásában nyilvánul meg, de a logikus rendszerezésben, az egymásra épülő „fejezetépítésben” is.

A könyv fejezeteit, illetve az azokon belüli alfejezeteket ellenőrző kérdések foglalják össze, ezzel is segítve a gondolkodva elsajátítást, illetve a mondanivaló ésszerű tagolását.

Didaktikailag igen hasznosak és az olvasás egyhangúságát jól oldják a különféle ábrák, amelyeknek – különösen a mérnökök körében – a könyv népszerűsége sokat köszönhet.

A könyv tartalmi részleteit tekintve:

– Az első fejezet a menedzsment alapjaival foglalkozik. Ezen belül nemcsak az tisztázódik, hogy milyen funkciók, feladatok ellátására hivatott a vállalati menedzsment, de az is, hogy ezen belül mi az egyes menedzsmentfeladatok, illetve milyen követelményeknek kell megfelelniük.

A fejezet további részeiben megtudhatjuk még, mi a különbség – a sokszor szinoním fogalmakként használt – vállalkozó, üzletember, vezető és menedzser között, továbbá vázlatosan összefoglalva megismerkedhetünk a menedzsment különböző szakterületeivel is.

A fejezet szerzője a menedzselési funkciót realizáló tevékenységet mint folyamatot fogja fel, s hangsúlyozza, hogy a szóban forgó funkció gyakorlása elképzelhetetlen bizonyos fokú hatalom gyakorlása nélkül.

A szakszerű hatalomgyakorlás azonban csak az azt kiegészítő felelősségkörrel kiegészítve lehet teljes. (Kár, hogy erről a könyv

még a szervezeti tagozódás viszonyai közt sem tesz említést.)

– A második fejezet a menedzseri tevékenység személyes és szervezési, szervezeti vonatkozásaival foglalkozik. Ebben a fejezetben ismerkedhetünk meg a menedzsmentiskolák különféle irányzataival, egy nem szokványos rendszerezés keretében.

A rendszerezés fő szempontját az képezi, hogy az egyes irányzatok milyen módon közelítik meg a különféle menedzserproblémákat. Így a szerző három fő irányzatot: a folyamatelvű iskolát, a döntésközpontú iskolát és a magatartástudományi iskolát különbözteti meg.

A menedzseri tevékenység személyi és szervezési témaköreinek fejezetén belül még helyet kapnak a vezetők és beosztottak kapcsolatai, az alkotáslélektani és alkotástechnikai módszerek, a problémamegoldás és -kezelés kérdései, valamint a szervezeti működés, szervezeti formák problémái.

Az előbbi kétségtelenül leglényegesebb mozzanatok közül azonban hiányzik egy igen meghatározó tényező: a kockázat, illetve a kockázat kezelésének kérdése. (A kockázat mint téma megjelenik ugyan a menedzsment szakterületi eljárásai és módszerei között, azonban kizárólag a műszaki megbízhatósággal összefüggésben. Ugyanakkor tény, hogy a vállalati menedzsmentnek ennél sokkal több, tehát nemcsak a műszaki megoldásokkal, de a külső környezeti feltételekkel, a gazdasági és pénzügyi adottságokból stb. adódó kockázati tényezőkkel is meg kell küzdeniük.)

– A kötet talán legizgalmasabb és legértékesebb fejezete a harmadik, amely a menedzsment szakterületeinek eljárásaival és módszereivel foglalkozik.

Itt mutatkozik meg talán leginkább a szerzőgárda profizmusá, szakmai, oktatói tapasztalata. Ez utóbbiak megnyilvánulásaképp nemcsak a szakszerű, világos és ugyanakkor rendkívül tömör, tartalmilag mégis kifejező mondatok teszik élvezhetővé és érdekes olvasmánnyá az egyes részfejezeteket, de ábrák, példák, képletek, hasznos és „segítőkész” kiemelések egész sora is.

Bár a kötet műszakiaknak szól, az olvasó komfortérzetét szolgálta volna, ha ebben a fejezetben a menedzsmentnek szóló számvitel mellett a pénzügyi menedzsment és controlling kérdései is helyet kaptak volna.

Kinek és milyen céllal ajánlható a „Menedzsment műszakiaknak” című kötet?!

Természetesen, ahogy a címében is benne van, elsősorban műszakiaknak, tehát mérnököknek, üzemmérnököknek, technikusoknak. Célszerű és hasznos olvasmánya lehet azonban a menedzselési kérdések iránt fogékony vállalkozóknak és egyéb más szakembereknek, sőt művelt laikusoknak is.

A kötet célratörő és olykor téziszszerű megfogalmazásainál, ésszerű arányainál és struktúrájánál, valamint alkalmazott didaktikai megoldásainál fogva tankönyvként is hasznosítható. Elsősorban a mérnök-menedzserképzésben, de gyakorlatilag minden olyan képzési formában, ahol menedzserismereteket oktatnak. Célszerű lehetne a felhasználása még a posztgraduális menedzserképzés különböző

formáiban, illetve a tanfolyami továbbképzésben.

Noszky Erzsébet

Informatika, szakkönyvek, tankönyvek...

Gondolatok Noszky Erzsébet: Informatikai és rendszerszervezési alapismeretek című munkája kapcsán

Könyvet azért vásárol az ember (általában), mert új (vagy újonnan rendszerezett) ismeretekre van szüksége, azokat minél rövidebb idő alatt akarja megszerezni, s úgy érzi, legalább egy évig újra és újra vissza akar térni ehhez az ismerettárhoz. Ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor újságot olvasunk (s két nap múlva kidobjuk), folyóíratra fizetünk elő (s megfizetjük annak számunkra érdektelen 80 %-át is), vagy egy számítógéphálózaton indulunk információvadászatra.

Manapság, ha az ember kezébe vesz egy „informatikai” szakkönyvet, nemigen vár sokat. Az okok többrétegűek. A könyvkiadás felpörgetett piacán ebben a szakmában véleményem szerint a következő lehetőségek állnak a kiadók előtt:

– beállnak a sorba, szoftverek legújabb verzióinak kézikönyveit dolgoztatják át szoftverkalauzokká,

– megvesznek egy sikeresnek tűnő külföldi munkát, s megfizetetik a formai, tartalmi vagy csak kivitelezési színvonalat,

– megpróbálnak „szakkönyvet” kiadni; egyetemeknek, kutatóknak, önmagukat és másokat továbbképezőknek.

Az első esetben az eredmény öldöklő verseny – egy héten jelenik meg három kiadó azonos című munkája, az egyik egy kötet-